

Od nového roka platia pre mamičky a iných poistencov nové podmienky vylúčenia povinnosti platiť poistné

Od 1. januára 2023 vstupujú do platnosti ustanovenia novely zákona o sociálnom poistení, podľa ktorých sa bude vylúčenie povinnosti platiť poistné vzťahovať na jednotlivé poistné vzťahy osobitne.

Od nového roka sa bude vylúčenie povinnosti platiť poistné u zamestnanca a povinnej poistenej samostatne zárobkovo činné osoby (SZČO) viazať na sociálnu udalosť tehotenstvo a materstvo, a teda nie na poskytovanie dávky materské zo Sociálnej poisťovne. Toto vylúčenie povinnosti platiť poistné bude trvať:

1. **matke** – od začiatku šiesteho týždňa pred očakávaným dňom pôrodu určeným lekárom, alebo ak pôrod nastal skôr, odo dňa pôrodu, do nástupu na rodičovskú dovolenku/u SZČO do priznania rodičovského príspevku, najdlhšie do konca 34. týždňa/37. týždňa (ak je osamelá)/resp. 43. týždňa (ak porodila súčasne dve a viac detí),
2. **inému poistencovi** – odo dňa, od ktorého sa stará o dieťa, do nástupu na rodičovskú dovolenku/u SZČO do priznania rodičovského príspevku, najdlhšie do konca 28. týždňa/31. týždňa (ak je osamelý)/resp. 37. týždňa (ak sa súčasne stará o dve a viac detí).

Kto sa považuje za iného poistenca na účely vylúčenia povinnosti platiť poistné, stanovuje § 49 zákona o sociálnom poistení, pričom informácie môžete nájsť aj na webstránke Sociálnej poisťovne [Ako požiadať o materské](#).

Ak mamička, resp. iný poistenec požiada z konkrétneho právneho vzťahu o dávku materské, tlačivo žiadosti slúži zároveň aj na účely uplatnenia vylúčenia povinnosti platiť poistné z tohto právneho vzťahu z dôvodu sociálnej udalosti tehotenstvo a materstvo.

Ak mamička, resp. iný poistenec nepožiada o dávku materské z konkrétneho právneho vzťahu, pretože napr. nespĺňa zákonné podmienky na jej priznanie, na účely uplatnenia vylúčenia povinnosti platiť poistné z dôvodu sociálnej udalosti tehotenstvo a materstvo musí vyplniť formulár Čestné vyhlásenie a priložiť požadované dokumenty.

Sociálna poisťovňa v tejto súvislosti pripravila **formulár Čestné vyhlásenie**, ktorý bude slúžiť na preukázanie skutočností nevyhnutných na uplatnenie vylúčenia povinnosti platiť poistné z dôvodu tehotenstva a materstva. Formulár je dostupný na webovej stránke Sociálnej poisťovne na [Čestné vyhlásenie zamestnanca/povinne poistenej SZČO – vylúčenie povinnosti platiť poistné z dôvodu tehotenstva a materstva, ak nežiada o materské](#). Čestné vyhlásenie spolu s prílohami je možné doručiť ktorejkoľvek pobočke Sociálnej poisťovne poštou alebo podať osobne.

Ak si vylúčenie povinnosti platiť poistné uplatňuje osamelá matka, resp. osamelý iný poistenec, osamelosť musí Sociálnej poisťovni preukázať čestným vyhlásením.

Zamestnanci a SZČO, ktorí budú mať k 31. decembru 2022 vylúčenú povinnosť platiť poistné zo všetkých právnych vzťahov z dôvodu poberania dávky materské, budú mať od 1. januára 2023 vylúčenie z právneho vzťahu, z ktorého poberajú materské, a to z dôvodu trvania tehotenstva a materstva. Títo zamestnanci a SZČO nemusia Sociálnej poisťovni nič oznamovať, ani predkladať.

Tí zamestnanci a SZČO, ktorí z tohto právneho vzťahu požiadali o dávku materské pred 1. januárom 2023, avšak materské sa im nevyplácalo (nesplnili zákonné podmienky), budú mať zo zákona vylúčenú povinnosť platiť poisťné od 1. januára 2023 podľa novej právnej úpravy za predpokladu, že budú spĺňať podmienky na trvanie vylúčenia z dôvodu tehotenstva a materstva (absencia príjmu, starostlivosť o dieťa, status „iné poistenca“). Títo zamestnanci a SZČO nemusia Sociálnej poisťovni na uplatnenia vylúčenia od 1. januára 2023 nič oznamovať, ani predkladať. V prípade, že poistenec neskôr prestane spĺňať podmienky trvania vylúčenia (napr. iný poistenec sa prestal starať o dieťa), je povinný túto skutočnosť oznámiť Sociálnej poisťovni.

Tí zamestnanci a SZČO, ktorí z tohto právneho vzťahu vôbec nepožiadali o dávku materské pred 1. januárom 2023, avšak k 1. januáru 2023 trvá u nich sociálna udalosť tehotenstvo a materstvo, môžu si od 1. januára 2023 uplatniť vylúčenie povinnosti platiť poisťné doručením vyplneného formulára Čestné vyhlásenie, aj s požadovanými dokladmi, ktorejkoľvek pobočke Sociálnej poisťovne poštou alebo osobne. Za predpokladu splnenia zákonných podmienok trvania vylúčenia, ako starostlivosť o dieťa, absencia príjmu, splnenie statusu „iný poistenec“ vylúčenie budú mať od 1. januára 2023.

Zamestnancom a SZČO, ktorí k 31. decembru 2022 budú mať vylúčenie povinnosti platiť poisťné z dôvodu potreby osobného a celodenného ošetrovania/starostlivosti o zákonom stanovené osoby, bude vylúčenie pokračovať aj od 1. januára 2023 za podmienky, že u nich bude z právneho vzťahu zamestnanec/SZČO existovať po 31. decembri 2022 potreba osobného a celodenného ošetrovania/starostlivosti o zákonom stanovené osoby. V opačnom prípade im bude vylúčenie ukončené zo zákona dňa 31. decembra 2022.

Povinne poistená SZČO, ktorá bude mať z tohto právneho vzťahu vylúčenú povinnosť platiť poisťné a **je súčasne dobrovoľne poistenou osobou v nezamestnanosti,** bude mať automaticky vylúčenie povinnosti platiť poisťné aj ako dobrovoľne poistená osoba v nezamestnanosti. V prípade, že SZČO bude mať balík dobrovoľného dôchodkového poistenia a dobrovoľného poistenia v nezamestnanosti, tak vylúčenie platenia poisťného ako SZČO sa bude automaticky vzťahovať len na dobrovoľné poistenie v nezamestnanosti a nie aj na dobrovoľné dôchodkové poistenie.

U dobrovoľne poistenej osoby sa vylúčenie povinnosti platiť poisťné bude od nového roka viazať už na poberanie ošetrovného (krátkodobého alebo dlhodobého), a nie na potrebu osobného a celodenného ošetrovania/starostlivosti o zákonom stanovené osoby. Tie dobrovoľne poistené osoby, ktoré budú mať k 31. decembru 2022 vylúčenú povinnosť platiť poisťné z dôvodu potreby osobného a celodenného ošetrovania/starostlivosti o zákonom stanovené osoby, budú mať od nového roka naďalej vylúčenie vtedy, keď poberajú dávku ošetrovné z dobrovoľného poistenia. V opačnom prípade im Sociálna poisťovňa automaticky ukončí vylúčenie zo zákona dňa 31. decembra 2022.

19.12.2022